

sobil pomnutí zájmu na pojištění. Z toho však nelze pro dovolatelčinu věc po právní stránce pranic vytěžiti, zejména nemá v tom opory dovolatelčin omylný názor právní, že odpovědnostní pojištění zaniká jen tehda, zaniká-li pojištěné nebezpečství, totiž zaniknou-li prameny tohoto nebezpečství, tedy přestane-li deklarovaná činnost pojistníkova. Nebyly tedy dovolacími vývody vyvráceny v podstatě správné věci i zákonu vyhovující důvody napadeného rozsudku.

Čís. 7414.

Právní zájem, by právní poměr byl co nejdříve na jisto postaven (§ 228 c. ř. s.), nemusí trvati již v době podání určovací žaloby, ale musí býti v době vynesení rozsudku soudu prvé stolice, a kdyby ho už nebylo v té době, třebas by tu byl býval v době podání určovací žaloby, ale pak za rozepře pominul, musila by určovací žaloba býti zamítnuta.

Obstarala-li před světovou válkou banka nákup akcií pro svého komitenta v Anglii a ponechala tam akcie v úschově u svého bankovního spojení pod svým jménem a smíseny s ostatními svými cennými papíry, jež byly zástavou pro její dluh u bankovního spojení, ručí komitentů za škodu, jež nastala tím, že její depot v Anglii bylo za války k návrhu sekvestra veřejně prodáno za tím účelem, by bylo výtěžku užito ku krytí dluhů banky, jejíž konto bylo v Anglii v době vypuknutí války pasivní.

(Rozh. ze dne 15. října 1927, Rv I 2039/26.)

K příkazu tuzemce Julia H-a zakoupila roku 1913 předchůdkyně žalované tuzemské banky 20 akcií Steel Common Shares na Londýnské burse prostřednictvím firmy N. & Co v Londýně a ponechala je u tohoto svého londýnského spojení v úschově. Že tak učinila, nesdělila svému komitentů ihned, ale tento se o tom později dozvěděl. Předchůdkyně žalované byla s firmou N. & Co v Londýně v obchodním spojení, které trvalo až do vypuknutí světové války a měla u této firmy na jméno svého ústavu v úschově cenné papíry svých komitentů, zejména také 20 akcií Steel, o něž tu jde. Toto spojení vykazovalo před vypuknutím i při vypuknutí světové války pro předchůdkyni žalované debetní saldo. Firma P. N. & Co v Londýně byla jako firma německá za války zrušena, byl jí ustanoven likvidátor a všechny papíry, které předchůdkyně žalované měla u ní uložené, tedy také 20 akcií Steel bylo prodáno dne 18. května 1925 za £ 209.4.4. Na dividendách do dne prodeje připsáno bylo £ 4.9.10, takže celkem bylo se žalovanou bankou účtováno na tyto akcie £ 213.14.2. Žalobkyně, universální dědička Julia H-a, domáhala se žalobou proti žalované bance 1. by bylo určeno, že žalobkyni proti žalované přísluší nárok na vydání 20 akcií Steel Common Shares se všemi příslušnými dividendami a přírůstky, kteréžto akcie byly předchůdkyni žalované k příkazu Julia H-a dne 11. července 1913 zakoupeny na londýnské burse, 2. by bylo určeno, že žalobkyni oproti žalované straně přísluší buď nárok na vydání jiných 20 akcií,

Steel Common Shares, tedy 20 akcií téhož druhu a téže hodnoty se všemi přírůstky nebo nárok na náhradu veškeré škody, která žalobkyni vzešla a vzejde nevydáním původně Juliem H-em zakoupených 20 akcií Steel Common Shares se všemi příslušnými dividendami a přírůstky. Pro-cesní soud první stolice žalobu ad 1. zamítl, žalobě ad 2. vyhověl. D ů v o d y: Pokud se žaloba domáhá určení, že žalobkyni přísluší proti žalované nárok na vydání 20 akcií Steel zakoupených dne 11. července 1913 na londýnské burse k příkazu Julia H-a, bylo jí zamítnouti, poněvadž tyto akcie za války v Londýně byly prodány a žalovaná ani její londýnské spojení nemá je již v držení (§ 366 obč. zák.). Ostatně musela by býti zamítnuta, i kdyby žalovaná (její londýnské spojení) těchto 20 akcií dnes měla, poněvadž by se žalobkyně mohla domáhati na straně žalované vydání těchto akcií bez předchozího určování sporného nároku. Tam, kde možno žalovati ihned o vydání, jest určovací žaloba podle § 228 c. ř. s. nepřipustnou. Pokud se však žaloba domáhá určení, že právní nárok žalobkyně buď na vydání jiných 20 akcií Steel se všemi přírůstky nebo na náhradu škody, způsobené nevydáním koupených 20 akcií Steel je důvodem po právu, bylo jí vyhověti, neboť předchůdkyně žalované jako schovatelka, nechavši cenné papíry svého komitenta v úschově svého londýnského spojení a nestarajíc se o to, aby její konto u tohoto obchodního spojení londýnského nestalo se nikdy debetním, zavinila prodej sporných cenností za války v Londýně. Opomenula věc do úschovy jí danou resp. v její úschově ponechanou podle povinnosti své opatrovati (§ 964 obč. zák.) a jest žalobkyni práva ze škody takto vzniklé. Žalovaná sice tvrdí, že sekvestrací těchto akcií a prodej jich dlužno, proto, poněvadž k prodeji i k sekvestraci došlo v důsledku válečných poměrů, pokládati za vyšší moc, za niž žalovaná banka jako uschovatel neručí, ale přehlíží, že tuto náhodu a vyšší moc sama zavinila (§ 1311 obč. zák.), nechavši cizí akcie, věc do úschovy jí danou, jako zástavu pro dluh svůj u svého londýnského spojení. Povinnost dbalosti (čl. 282 obch. zák.) jí příkazovala, by nepustila se zřetele, že věřitel, když dlužník s placením prodává, může se učiniti zaplacená ihned ze zástavy. O d v o l a c í s o u d k odvolání žalované banky napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Soud první stolice v důvodech správně posuzuje úkol předchůdkyně žalované banky jako schovatelky a odpovídá názor ten i zjištěným skutkovým okolnostem, že Julius H. věděl o uložení 20 akcií Steel u firmy N. v Londýně. Zjištěními těmi prokázáno i to, že akcie byly uloženy na jméno ústavu, předchůdkyně žalované strany, v depotu u londýnské firmy. Jest prokázáno, že již před válkou obdržela předchůdkyně žalované kontokorent (odpočet) od londýnského svého spojení (od firmy N. & Co.), podle něhož bylo saldo pro tuto předchůdkyni debetním, a že bylo saldo to rozhodně debetním, a že celé debetní saldo předchůdkyně bylo uhrazeno celým depositem předchůdkyně u firmy N. & Co., mezi ním i oněmi dvaceti akciemi Steel. Tím však dále prokázáno, že žalovaná (její předchůdkyně), ponechávajíc sporné akcie v depotu u firmy N. & Co., nečinila opatření (jako na př. má čl. 313 druhý odstavec obch. zák.), by

akcie byly v uschování u zmíněné firmy pro a ku výlučné dispozici Julia H-a takovým způsobem, aby pro případné nároky této firmy proti předchůdkyni žalované banky nemohlo býti sáhnuo též na tyto akcie, zvláště, aby též nebylo možno použití retenčního práva v odvolání uvedeného, a by tedy práva Julia H-a k akciím byla chráněna. Když tedy předchůdkyně žalované ponechala akcie v depotu firmy N. & Co. v Londýně na své jméno, zanedbala péče řádného kupce a stala se tím zodpovědnou za to, že s celým jejím depositem i sporných 20 akcií Steel v něm mohlo býti a bylo také použito k uhrazení její debetního salda. Ježto, jak též dopisem firmy N. & Co. ze dne 8. června 1914 jest zjištěno, bylo sporných 20 akcií smíseno s ostatními akciemi Steel na její jméno u této firmy uloženými a žalobkyni čísla a serie akcií nikdy nebyly druhou stranou sděleny a ani prováděcí oznámení ze dne 11. a 12. července 1913 těchto údajů neobsahují, dostala se prodejem akcií druhá strana do analogicky podobného stavu, jako jest obsažen v §§ 959 a 983 obč. zák. ve příčině upotřebení zastupitelných věcí schovatelem a zápůjčky. Poněvadž následkem prodeje oněch 20 akcií není žalované bance možno těchto 20 akcií původně koupených žalobkyni vydati, jest podle citovaných zákonných ustanovení a podle čl. 282 obch. zák. odůvodněno, když žalobkyně žádala určení v napadeném rozsudku obsažené alternativní povinnosti žalované strany. Zavínění žalované banky (její předchůdkyně) jest tu, poněvadž opatření ve směrech svrchu uvedených neučinila, a nemůže se tedy omlouvat ani náhodou, poněvadž sama již předem svým opomenutím uhrazení svého debetního salda svým depotem a mezi ním i oněmi 20 akciemi umožnila. Lze-li tedy vůbec o nějaké náhodě při uhrazení tom mluvit, nastala v osobě žalované banky (její předchůdkyně) a také může stihati jen ji (§ 1311 obč. zák.). Pokud se v napadeném rozsudku mluví o tom, že žalovaná (předchůdkyně) zavínila prodej cenností za války, nestarajíc se o to, by její konto u firmy N. & Co. se nestalo nikdy debetním, vyslovuje, ovšem způsobem užším, myšlenku již svrchu rozvinutou, že se předchůdkyně měla starati o takové opatření depotu Julia H-a, by na něj nemohlo býti pro její závazky sáhnuo. Jest ovšem správné, že se nestalo v napadeném rozsudku zjištění skutkových okolností o tom, že druhá strana nechala cizí akcie jako zástavu pro svůj dluh, avšak i tu v dotyčném místě rozsudku, zmínujícím se o zástavě, lze jen shledávati nepřesné vyjádření myšlenky svrchu vyložené, že druhá strana neučinila opatření, by nebylo možno použití též sporných 20 akcií k úhradě debetního salda druhé strany. Zbývá ještě pouze otázka přípustnosti žaloby určovací podle bodu 2. napadeného rozsudku. Soud první stolice v tomto směru se výslovně nevyjádřil, avšak z toho, že žalobě v bodu 2. rozsudku vyhověl, lze souditi, že žalobu v tom směru i podle § 228 c. ř. s. pokládá za přípustnou. Podle § 228 c. ř. s. může býti žalováno na určení, že tu jest nebo není jistý právní poměr neb právo, když má žalobce právní zájem na tom, by bylo ihned o onom právním poměru neb právu rozhodnuto. Dalších podmínek zákon nestanoví a jest proto otázka, zda právní zájem takový tu

jest, věci soudcovského uvážení. V dalším dospěl odvolací soud k názoru, že určovací žaloba jest tu přípustnou.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatelka opírá dovolání o dovolací důvody podle čis. 2, 3 a 4 § 503 c. ř. s., provádí je sice společně, ale přece jen poznatelně, takže není důvodná výtka dovolací odpovědi, že jednotlivé důvody dovolací nejsou přesně rozlišeny. Spatřuje nesprávné posouzení právní především v tom, že odvolací soud uznal, že žaloba je podle § 228 c. ř. s. přípustnou jako určovací žaloba, a že nedbal, že žalobkyně mohla ihned žalovati o vydání jiných akcií téhož druhu a téže hodnoty se všemi přírůstky, anebo náhradu škody, která jí vzešla nebo vzejde nevydáním těchto akcií se všemi příslušnými dividendami a přírůstky, tedy že mohla ihned žalovati o plnění, kterážto možnost vylučuje přípustnost určovací žaloby. Poněvadž zamítavé rozhodnutí v odstavci 1. rozsudečného výroku soudu první stolice nabylo už právní moci, sejde jenom na odstavci 2. téhož výroku, jímž bylo vyřčeno, že žalobkyni přísluší proti žalované nárok na vydání jiných 20 akcií Steel Common Shares, tedy 20 akcií téhož druhu a téže hodnoty se všemi přírůstky, nebo nárok na náhradu veškeré škody, která žalobkyni vzešla a vzejde nevydáním původně Juliem H-em zakoupených 20 akcií Steel Common Shares se všemi příslušnými dividendami a přírůstky. Dovolatelka vytýká odvolacímu soudu, že nedbal toho, že pro posouzení otázky přípustnosti určovací žaloby je rozhodujícím právní a skutkový stav v den jejího podání, totiž v den 8. prosince 1925, a že žalobkyně dozvěděla se z dopisu ze dne 22. října 1925, že sporné akcie byly dne 18. května 1915 prodány, tedy že také věděla, že proti ní může uplatňovati pouze nárok na vydání jiných akcií téhož druhu a téže hodnoty nebo nárok na náhradu škody. Leč odvolací soud právem poukázal k tomu, že jednotlivé projevy dovolatelčiny, pokud se týče její předchůdkyně byly takového rázu, že konečně musily budit u žalobkyně nedůvěru, právem poukázal zejména k dopisům, jimiž byly na žalobkyni požadovány depositní poplatky po 6 Kč za sporné akcie a byly udělovány výpisy z účtů, a že předchůdkyně žalované banky ještě dopisem ze dne 21. srpna 1922 stvrzovala zaplacení depositního poplatku 6 Kč val. 23. srpna 1922 a pak dopisem ze dne 22. října 1925 tvrdila, že sporné akcie byly prodány již 18. května 1915, že dále, ač ještě z dopisů ze dne 30. května 1921, ze dne 29. prosince 1922 jde na jevo, že druhá strana obstarávala podle svého tvrzení za žalobkyni v Anglii desekvestraci, a v dopisu z 22. října 1925 příloha T orig. tvrdila zase, že žalobkyně měla do 5. února 1919 podati žádost o desekvestraci, a že po této době je taková žádost vyloučena, a že mohou jen v dopisu lit. T účtovanou částku súčtovati s dědici Julia H-a, že však, pokud výtěžek prodeje nebyl sekvestrem súčtován jiným způsobem, nelze jím volně disponovati. Za tohoto zjištěného stavu musilo i sdělení obsažené v dopisu příloha T vzbuditi v žalobkyni důvodné po-

chybnosti, neboť musila jednání dovolatelčino (její předchůdkyně) posuzovati jako celek a nemohla jej posuzovati podle jednoho dopisu, z čehož právě zřetelně vyvěral její právní zájem, by sporný poměr právní byl co nejdříve na jisto postaven soudním rozhodnutím, k čemuž správně připomíná odvolací soud, že v případě, kdyby se ukázalo, že žalobkyni přísluší pouze nárok na náhradu škody, hrozilo jí nebezpečí promlčení. Tvrdí-li nyní dovolatelka, že žalobkyně mohla v den podání žaloby se zřetelem na dopis příl. T znáti už výši škody, která prý záležela v hodnotě akcií, jakou by tyto měly pro ni, kdyby bylo nedošlo k jejich prodeji, že mohla tuto škodu snadno zjistiti, a že jí také nehrozilo promlčení, nedbá zjištěného stavu nejistoty, jejím vlastním jednáním způsobeného, a tím sama poráží svou výtku, že nelze mluvit o neinformovanosti žalobkyně, když se o osudu deposita dozvěděla z jejího dopisu ze dne 22. října 1925. Odvolací soud právem také přihlížel k okolnostem teprve v řízení prvního soudu najevo vyšlým a zjištěným. Právní zájem, aby právní poměr byl co nejdříve na jisto postaven, nemusí trvat už v době podání určovací žaloby, ale musí býti v době vynesení rozsudku soudu první stolice (§ 406 c. ř. s.), a kdyby ho už nebylo v té době, třebas by tu byl býval v době podání určovací žaloby, ale pak za rozepře byl pominul, musila by určovací žaloba býti zamítnuta. Objevilo-li se tedy teprve za rozepře, že sporné akcie byly dne 18. května 1915 nejen prodány, nýbrž že jejich výtěžku bylo použito ku súčtování na závazky druhé strany, nelze z toho odvozovati, že spor byl veden jedinečně za účelem opatření si informace, nýbrž je z toho jasně zjevným právní zájem žalobkyně, by sporný poměr právní byl soudním rozhodnutím co nejdříve najisto postaven. Nelze posléze uznati, že žaloba a rozsudek neslouží potřebám praktického života. Rozsudek prvního soudu má pro doplnění žaloby v odstavci 2. v podstatě význam rozsudku mezitímního toho obsahu, že žalobní nárok proti žalované straně na vydání jiných 20 akcií Steel Common Shares nebo na náhradu veškeré škody, která žalobkyni vzešla a vzejde nevydáním původně Juliem H-em zakoupených akcií Steel Common Shares s dividendami a přírůstky jest důvodem po právu, takže v této příčině právní moc rozsudku podle § 411 c. ř. s. se vztahuje již na tento výrok a, dojde-li k dalšímu sporu, bude po případě rozhodnouti jen o výši nároku na náhradu škody.

Ani ve hlavní věci nebyla sporná věc po právní stránce posouzena nesprávně. Dovolatelka míní, že odvolací soud, ačkoli pokládá schovací smlouvu za právní a skutkový základ sporného nároku, přece v rozporu se zjištěním prvního soudu a se svým vlastním stanoviskem neposuzuje spor podle předpisů o schovací smlouvě (§§ 958, 961, 964 a 965 obč. zák.), nýbrž podle předpisů o půjčce a zápůjčce (§ 983 obč. zák.), přiznává žalobkyni nárok na jiné akcie Steel Common Shares, tedy 20 akcií téhož druhu a téže hodnoty se všemi přírůstky, přes to, že nárok na vydání náhradních akcií není odůvodněn předpisy o schovací smlouvě. Odvolací soud, zjistiť, že dovolatelčina předchůdkyně ponechala akcie v depotu firmy N. & comp. v Londýně na své jméno a že sporných 20 akcií bylo smíšeno s ostatními akciemi Steel, na její jméno u této firmy

uloženými, uvádí, že se druhá strana dostala prodejem akcií k uhrazení svého debetního salda do analogicky podobného stavu, jako jest obsažen v §§ 959 a 983 obč. zák. ve příčině upotřebení zastupitelných věcí schovatelem a zápůjčky. Z toho nelze souditi, že se chtěl odvolací soud odvolávati na obdobu (§ 7 obč. zák.) předpisů o zápůjčce neb o půjčce, a, praví-li dovolatelka, že zákon přiznává skladateli proti schovateli z důvodů nesplnění povinností, jemu §§ 958 a 961 a násl. obč. zák. uložených, pouze a jedině nárok na náhradu škody (§§ 964 a 965 obč. zák.) nečině rozdílu, zda jsou předmětem smlouvy zastupitelné věci, leč by šlo podle § 958 obč. zák. o zápůjčku neb o půjčku, sluší uvést, že podle § 1323 obč. zák., aby byla nahrazena způsobená škoda, musí býti vše uvedeno v předešlý stav nebo, není-li to možno, nahrazena odhadní cena. I když jde o zastupitelnou věc, jest poskytnouti náhradu především in natura. Odporuje sice spisům tvrzení napadeného rozsudku, že dlužno pokládati za prokázáno, že žalovaná žalobkyni nikdy neoznámila čísla a serie, poněvadž tomu neodporovala — žalovaná popřela všechna skutková tvrzení žalobkyně výslovně — ale není tím opodstatněn podle čís. 3 § 503 c. ř. s. uplatněný důvod dovolací, neboť napadený předpoklad skutkový nebyl položen odvolacímu rozsudku za základ v jeho podstatné části. Nebylo také zapotřebí prováděti důkaz znalci z oboru bankovníctví o tom, že až do vydání zákona ze dne 10. října 1924, čís. 239 sb. z. a n. bylo všeobecně obvyklým ukládati akcie komitentů bank do kumulativního deposita, nebylo-li komitentem výslovně žádáno zvláštní depositum, a to bez označování čísel a serií, které má význam pouze u slosovatebných papírů, jimiž nejsou akcie, a že akcie, v cizině koupené a uložené, zůstaly uloženy na jméno banky, neboť pro rozhodnutí této rozepře postačí nenapadené zjištění o smísení sporných akcií, kdežto okolnosti, o nichž je dovolatelkou postrádán znalecký důkaz, jsou pro rozsouzení rozepře nepodstatny, tedy není opodstatněn po této stránce dovolací důvod podle čís. 2 § 503 c. ř. s. Dovolatelka, tvrdíc, že svých povinností k Juliu H-ovi a žalobkyni neporušila, uloživši sporné akcie za vědomí a souhlasu Julia H-a na své jméno, spatřuje dovolací důvod podle čís. 3 § 503 c. ř. s. v tom, že se odvolací soud, obíraje se otázkou jejího zavinění, opírá o okolnosti žalobkyní vůbec netvrzené, o kterých nebyly připuštěny důkazy a které také nebyly zjištěny. Není tím uplatněný důvod dovolací opodstatněn. Žalobkyně přednesla v řízení prvního soudu, že dovolatelčina předchůdkyně smísila akcie Julia H-a s ostatními papíry svých komitentů, že jich použila jako zástavy k částečnému krytí svých závazků, že v době vypuknutí války bylo její konto s Anglií pasivní, že z těchto důvodů došlo k prodeji papírů Julia H-a, zejména také proto, že druhá strana vykazovala z jiných obchodů debetní saldo, že po dobu sekvestrace docházelo v Anglii ku prodejům pouze, když deponent měl v Anglii dluhy, k jichž krytí byl použil výtěžek papírů. Odvolací soud zjistiv tyto okolnosti, správně shledal po právní stránce v tom, že žalovaná, ponechavši akcie v depotu u firmy N. & comp. a neučinivši opatření, by papíry byly tak uschovány pro výlučnou disposici a k výlučné disposici Julia H-a,

by pro případné nároky řečené firmy proti předchůdkyni žalované nemohlo býti sáhnuto na tyto akcie, a zvláště aby nebylo možno použití zadržovacího práva, tedy aby práva Julia H-a k akciím těm byla chráněna, dovolatelčino zavinění, a není v této příčině opodstatněn dovolací důvod podle čís. 4 § 503 c. ř. s. Nespatřuje tedy odvolací soud, jak se dovolatelka snaží dovoditi, její zavinění ve všeobecně prý obvyklém a běžném způsobu ukládání akcií před vydáním zákona o bankách čís. 239/24, a také udánlivá, opožděná disposice Julia H-a v příčině převodu akcií z Londýna do Vídně je bez významu, nýbrž právem považuje za dovolatelčino zavinění konkrétní zanedbání péče řádného obchodníka.

Rovněž bezdůvodná je dovolatelčina výtky, že odvolací soud nedbal toho, že nemožnost vydání původních akcií byla způsobena náhodou a mimořádnou mocí — vypuknutím války, — a že tím byla sprostěna odpovědnosti podle §§ 964 a 965 obč. zák. Podle § 965 obč. zák., užil-li schovatel uložené věci, nemůže namítati náhodu a přičítá se mu poškození. Okolnost, že se prý dovolatelčina předchůdkyně zachovala podle všeobecné zvyklosti, uloživši akcie v kumulativním depositu na své jméno, nesprošťuje ji v § 965 obč. zák. uvedené povinnosti, když bylo zjištěno, že celé své kumulativní depositum, v němž právě byly sporné akcie, ponechala zatíženo svým dluhem. Z téže příčiny nemůže se ani odvolávati na vyšší moc. Dovolatelčiny názory o výši škody, pokud se týče o poloviční ceně sporných akcií jako akcií desekvestrovaných, jsou předčasny a právně bezvýznamny. Neboť nejde zatím o plnění.

Čís. 7415.

Ujednání, podle něhož pivovar, poskytuje hostinskému zápůjčku, zavázal si ho, že bude pro svou živnost odebírat pivo po řadu let výhradně od něho za normálních podmínek, a že, pro případ, že nedodrží toto ujednání, zaplatí pivovaru pokutu, není neplatným.

(Rozh. ze dne 15. října 1927, Rv I 115/27.)

Podle dlužního úpisu ze dne 12. prosince 1922 zapůjčil žalující akciový pivovar žalované hostinské 20.000 Kč a žalovaná zavázala sebe, i své právní nástupce v držení usedlosti na dobu 10 let odebírat v jejich hostinci k výčepu určené pivo jediné od žalobce za normálních podmínek a zavázala se dále, pro případ, že nedodrží tohoto ujednání, zaplatiti žalobci pokutu 12.000 Kč. Ježto žalovaná nedostála tomuto závazku, odebírajíc pivo od jiného pivovaru, domáhal se na ní žalobce zaplacení 12.000 Kč. Procesní soud první stolice zamítl žalobu pro tentokráte, odvolací soud odvolání žalobce nevyhověl, k odvolání žalovaného zamítl žalobu nadobro.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a uložil odvolacímu soudu, by ve věci dále jednal a rozhodl.